

U IME ALLAHA MILOSRDNOGA MILOSTIVOGA

KNJIGA IZNAJMLJIVANJA

(izdavanja u najam, pod kiriju)

GLAVA

o iznajmljivanju, najmljivanju (uzimanju u najam) dobroga čovjeka, i govora Allaha, uzvišen je (On): "... zaista najbolji koga si najmio je snažni, povjerljivi.", i povjerljivoga blagajnika i ko nije namjestio (tj. nije učinio zapovjednikom, nije upotrijebio za zapovjednika onoga) ko je htio njega (za zapovjedništvo, namjesništvo, tj. ko je zahtijevao i tražio da se postavi za namjesnika ili zapovjednika).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Jusufa, pričao nam je Sufjan od Ebu Burdeta, rekao je: izvijestio me moj djed Ebu Burdete od svoga oca Ebu Musa-a Eš'arije, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Povjerljivi blagajnik koji izvršava što se zapovjedilo za njega (da ga izvrši, tj. što mu se zapovjedilo da izvrši) je jedan (od) dvojice davalaca milostinje."

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Jahja od Kurreta, sina Halida, rekao je: pričao mi je Humejd, sin Hilala, pričao nam je Ebu Burdete od Ebu Musa-a, rekao je:

Došao sam k Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, a sa mnom su (bila) dva čovjeka od Eš'arovića pa sam rekao: "Nisam znao da će njih dva tražiti posao (namjesništva)." Pa je rekao (Muhamed a.s.): "Ne namiještamo, ili nećemo namjestiti na naš posao (namjesnika onoga) ko je htio njega (posao namjesništva)."

GLAVA

pasenja (tj. čuvanja na paši) ovaca za (nekoliko) kirata.

(Ala može značiti i: za. Kirat je vrsta novca koji je iznosio dvadesetinu zlatnika ili slično.)

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Muhameda, Mekija, pričao nam je Amr, sin Jahja-a, od svoga djeda, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Nije poslao Allah (nijednoga) vjerovijesnika (drukčije) osim (tako da) je pasao (čuvao na paši svaki vjerovijesnik) ovce." Pa su rekli njegovi drugovi: "I ti?" Pa je rekao: "Da. Pasah (Napasah, čuvah) ih za (nekoliko) karata (kirata) stanovnicima Meke."

GLAVA

unajmljivanja (uzimanja u najam) idolopoklonika kod nužde ili kada se nisu dali naći muslimani.

I postupao je (uzimao je za rad) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, Židove Hajbera (poslovno, tj. da mu rade na tamošnjem imanju, i da nadgledaju radove i da ubiru prihode od imanja; ili: postupio je poslovno s njima tako što im je ustupio zemljište da ga obrađuju, a da dio prihoda sa zemlje daju muslimanima).

PRIČAO NAM JE Ibrahim, sin Musa-a, izvijestio nas je Hišam od Mamera, od Zuhrije, od Urveta, sina Zubejra, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje:

I unajmio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, i Ebu Bekr (jednoga) čovjeka iz Dilovića zatim iz Abdubnuadijovića vješta vodića, hirrit je vješt (koji poznaje prolaze, i tjesnace i skrivene pustinjske puteve) za vođenje, već je zamočio (ruku u krv položivši) zakletvu saveza u porodici Asa, sina Vaila, i on (taj vodić) je na vjeri bezbožnika Kurejša. Pa su povjerovali njih dva (Muhamed a.s. i Ebu Bekr) njemu (tom vodiću), pa su dali njih dva njemu svoje dvije samarice (tj. deve) i obećali su njih dva njemu (tj. ugovorili su s njim kao mjesto sastanka) pećinu Sevr poslije tri dana (doslovno: tri noći). Pa je došao njima dvojici sa njihovim dvjema samaricama (tj. pa im je doveo njihove deve) jutrom tri noći (tj. ujutro poslije tri dana) pa su otprtljali (otputovali) njih dvojica. I otišao je sa njima dvojicom Amir, sin Fuhejreta i vodić Dilović (Dilija) pa je uzeo za njih (tj. prihvatio ih je i poveo), a on (tj. a put kojim ih je poveo) je put obale (tj. put uz obalu Crvenog mora).

GLAVA:

Kada je unajmio (čovjek jednog) najamnika zato (da) radi njemu poslije tri dana, ili poslije mjeseca ili poslije godine (dana), dozvoljeno je, a njih dva su (ostali) na uslovu svome koji (je uslov bio što) su njih dva sebi uslovljavali njega (ostali su pri tome) kada je došao rok (da se posao izvrši).

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukejra, pričao nam je Lejs od Ukajla, rekao je Ibnu Šihab: pa izvijestio je mene Urvete, sin Zubejra da je Aiša, bio zadovoljan Allah od nje, žena Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekla:

I unajmio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i Ebu Bekr čovjeka iz Dilovića vještoga vodića, a on je na vjeri bezvjernika Kurejša, pa su dala njih dvojica k njemu svoje dvije samarice, i ugovorili su njih dva njemu pećinu Sevr poslije tri noći (da im dođe) sa njihovim dvjema samaricama jutrom tri (dana kad se navrše).

GLAVA

najamnika u ratu (borbi).

PRIČAO NAM JE Jakub, sin Ibrahima, pričao nam je Ismail, sin Ulejeta, izvijestio nas je Ibnu Džurejdž, rekao je: izvijestio me je Ata' od Safvana, sina Ja'la-a, od Ja'la-a, sina Umejeta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Ratovao sam (u društvu) sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, vojnu teškoće (tj. u borbi na Tebuku), pa je (to) bilo (moje dobro djelo) od najpouzdanijih mojih djela u mojoj duši (tj. djelo u koje se najviše uzdam). Pa je bio meni najamnik (tj. Pa sam imao jednog najamnika koji me posluživao za nagradu), pa se pobio (potukao taj moj najamnik sa nekim) čovjekom, pa je ujeo jedan (od) njih dvojice prst svoga druga (tj. pa je ujeo jedan drugoga za prst), pa je iščupao (trgnuo, istrгнуo naglo) svoj prst, pa je oborio (tj.

izvalio) njegov sjekutić (zub) pa je pao (ispao zub). (Doslovno: pa je pala, jer je zub ženskog roda u arapskom jeziku svakako, a "senijjetun" pogotovu.) Pa je otišao k Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (i požalio se, tužio je) pa je pokvario (uništio Muhamed a.s.) njegov sjekutić (zub, tj. oglasio je neispravnom žalbu, tužbu za zub) i rekao je: "Pa zar (da) ostavi svoj zub u tvojim ustima (da ti) mrviš (grizeš) njega." Rekao je: Mislim (da) je rekao (još i ovo): ".... kao što mrvi (grize) pastuh (ždrijebac svojim zubima)." Rekao je Ibnu Džurejdž: A pričao mi je Abdullah, sin Ebu Mulejketa od svoga djeda za (nešto) slično ovome opisu da je (jedan) čovjek ujeo ruku (za ruku jednog drugoga) čovjeka, pa je oborio (tj. izvalio) njegov sjekutić, pa je pokvario njega (zub) Ebu Bekr, bio zadovoljan Allah od njega.

(Tj. odbio je zahtjev za oštetu za izvaljeni zub.)

GLAVA

(onoga) ko je unajmio najamnika, pa je objasnio njemu rok, a nije objasnio posla zbog Njegovog govora: "..... Zaista ja hoću da vjenčam tebi jednu (od) ove moje dvije kćeri...." do Njegovog govora: "..... na (ono) što govorimo svjedok (ili: oslonac, onaj na koga se oslanjamo)." Nagrađuje omsicu je (tj. to znači) daje mu nagradu (platu), a od njega (od toga značenja se uobičajilo reći) u saučešću (za umrlo voljeno lice): "Nagradio te Allah (za strpljenje zbog izgubljenog lica)!"

GLAVA:

Kada je unajmio najamnika (zato) da uspravi zid (koji) hoće da se sruši, dozvoljeno je.

PRIČAO NAM JE Ibrahim, sin Musa-a, izvijestio nas je Hišam, sin Jusufa da je Ibnu Džurejdž izvijestio njih, rekao je: izvijestio je mene Ja'la, sin Muslima, i Amr, sin Dinara, od Seida, sina Džubejra, povećava jedan (od) njih dvojice na svoga druga (u pričanju obrazloženje), i osim njih dvojice (još jedan drugi čovjek), rekao je Ibnu Džurejdž: već sam čuo njega (toga drugoga da) priča njega (hadis) od Seida (Džubejrova koji) je rekao: rekao je meni Ibnu Abas, bio zadovoljan Allah od njih dvojice: pričao je meni Ubejj, sin Kaba, rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Pa su njih dvojica otišla pa su njih dvojica našla (jedan) zid hoće da se sruši." Rekao je Seid: Sa svojom rukom (pokazao je k zidu Hadir) ovako i podigao je (Hadir) svoje dvije ruke, pa se uspravio (zid). Rekao je Ja'la: Mislim da je Seid rekao: Pa je potrao njega svojom rukom pa se uspravio. "Da si htio, zaista bi uzeo na (tj. za) njega nagradu." Rekao je Seid: "Nagradu (da) jedemo nju (tj. da se za nju najedemo)."

GLAVA

iznajmljivanja do pola dana.

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, pričao nam je Hamad od Ejuba, od Nafi'a, od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Primjer vas i primjer pripadnika (sljedbenika) dviju knjiga (Tore i Evandjelja) je kao primjer (jednoga) čovjeka (koji) je unajmio najamnike pa je rekao: "Ko će raditi meni od jutra do pola dana na (za) kirat?" Pa su radili Židovi. Zatim je rekao: "Ko će raditi meni od pola dana do molitve popodneva (ikjindije) na (za) kirat?" Pa su radili kršćani. Zatim je rekao: "Ko

će raditi meni od popodneva (od ikjindije) do (časa) da zalazi Sunce na (za) dva kirata?" "Pa vi ste oni (tj. vi ste ti)." Pa su se rasrdili Židovi i kršćani pa su rekli: "Šta je nama?! Mnogobrojniji radom, a malobrojniji davanjem (darom, tj. više radili, a manje dobili)." Reкао je: "Da li sam okrnjio vama (nešto) od vašeg prava?" Rekli su: "Ne." Reкао je: "Pa to je moja dobrota, dajem je kome hoću."

GLAVA

iznajmljivanja do molitve popodneva (ikjindije).

PRIČAO NAM JE Ismail, sin Ebu Uvejsa, reкао je: pričao mi je Malik od Abdullaha, sina Dinara, slobodnjaka Abdullaha, sina Umera, od Abdullaha, sina Umera sina Hataba, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, reкао:

"Primjer vas, i Židova i kršćana je samo kao čovjek (koji) je upotrebio (doslovno: tražio za rad neke) radnike pa je reкао: "Ko će raditi meni do pola dana na (za) kirat (tj. po kirat)?" Pa su radili Židovi po kirat (za kirat). Zatim su radili kršćani po kirat (za kirat). Zatim ste vi (oni) koji rade od molitve popodneva (ikjindije) do zalazaka Sunca po dva kirata (za dva kirata). Pa su se rasrdili Židovi i kršćani i rekli su: "Mi smo mnogobrojniji radom, a malobrojniji davanjem (darom, nagradom)!" (tj. Mi smo više radili, a manje dobili.) Reкао je: "Da li sam učinio nasilje (nepravdu) vama (davši vam manje) od vašeg (ugovorenog) prava (neku) stvar (tj. nešto, išta)?" Rekli su: "Ne." Pa je reкао: "Pa to je moja dobrota, dajem je kome hoću."

GLAVA

grijeha (onoga) ko je spriječio nagradu (najamninu) najamniku.

PRIČAO NAM JE Jusuf, sin Muhameda, pričao mi je Jahja, sin Sulejma, od Ismaila, sina Umejjeta, od Seida, sina Ebu Seida, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, reкао je: "Reкао je Allah, uzvišen je":

"Tri (čovjeka su takva da) sam Ja protivnik njih (na) Sudnjem danu: čovjek (koji) je dao sa Mnom (tj. u Moje ime neki ugovor, obavezu), zatim je prevario (učinio vjerolomstvo); i čovjek (koji) je prodao slobodna (čovjeka) pa je jeo njegovu cijenu; i čovjek (koji) je unajmio najamnika pa je tražio u potpunosti od njega (zalaganje na radu), a nije dao njemu njegovu nagradu (najamninu, platu)."

GLAVA

iznajmljivanja od popodneva (ikindije) do noći.

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Ala'a, pričao nam je Ebu Usamete od Burejda, od Ebu Burdeta, od Ebu Musa-a, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, reкао je:

"Primjer muslimana, i Židova i kršćana je kao primjer čovjeka (koji) je unajmio narod (tj. neke ljude da) rade njemu (jedan) posao (jedan) dan do noći na (tj. za) poznatu nagradu (najamninu), pa su radili njemu do pola dana pa su rekli: "Nema potrebe nama k tvojoj nagradi koju si uslovio nama, a što smo radili je pokvareno (tj. propalo)." Pa je reкао njima: "Ne činite (tako), upotpunite ostatak vašeg rada, i uzmite vašu (svoju) nagradu potpuno." Pa

nisu htjeli i ostavili su (rad). I unajmio je druge poslije njih pa je rekao: "Upotpunite ostatak ovoga vašeg dana, a vama je (onaj iznos) koji sam uslovio njima od nagrade." Pa su radili. Te kada je bio (dan u) vremenu molitve popodneva (ikindije), rekli su: "Tebi (neka je nagrada), što smo radili je pokvareno (tj. propalo), i tebi (neka je) nagrada koju si učinio nama u njemu (tj. za njega, za rad)." Pa je rekao njima: "Upotpunite ostatak vašeg rada, pa (tj. jer) zaista (ono) što je ostalo od dana je laka stvar (tj. mala stvar, malo vremena)." Pa nisu htjeli. I unajmio je narod (neke druge ljude) da rade njemu ostatak njihova dana. Pa su radili ostatak njihova dana dok je zašlo Sunce, i tražili su u potpunosti nagradu dvije grupe, obje (od) njih dviju. Pa to je primjer njih i primjer (onoga) što su primili od ovoga svjetla."

GLAVA

(onoga) ko je unajmio najamnika, pa je ostavio (najamnik) svoju nagradu, pa je radio u njoj (oko nje) unajmljivač, pa je povećao (nju); ili ko je radio u imanju (o imanju drugoga) osim njega (osim sebe, osim svoga imanja), pa je tražio da povisi (tuđi imetak, da ga poveća, umnoži).

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, pričao mi je Salim, sin Abdullaha, da je Abdullah, sin Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao: čuo sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Otišla su trojica (tj. trojica ljudi u grupi, zajedno) od (onih) ko je bio prije vas, odsjeli (su u) prenoćište (tj. radi prenoćišta) uz (jednu) pećinu, pa su unišili (u) nju. Pa je sletila (pala jedna) stijena od brda pa je zatvorila nad njima pećinu. Pa su rekli: "Zaista ono (stvar je takva da) neće spasiti vas od ove stijene (ništa drugo) osim (to) da zovete (molite) Allaha sa dobrim (od) vaših poslova (radi vaših dobrih djela da vas spasi)." Pa je rekao (jedan) čovjek od njih: "Moj Bože, bila su meni (u mene, tj. imao sam) dva stara sijeda roditelja, i uvečer ne napajah prije njih dvoje (tj. prije oca i matere) porodice, a ni imanja (tj. a ni robova, posluge - jer su se robovi smatrali kao imovina). Pa se udaljilo sa mnom u traženju (neke, jedne) stvari (jednoga) dana pa nisam navečer došao (vratio se) njima dvoma čak su zaspali njih dvoje. Pa sam pomuzao njima dvoma (za njih dvoje) večernji napitak njih dvoga, pa sam našao njih dvoje spavačima (da oni spavaju), a mrzio sam da dadnem večernji napitak prije njih dvoga porodici ili imanju, pa sam ostao, a (napunjena) čaša je na mojim dvjema rukama, iščekujem buđenje njih dvoje, čak je sinula zora. Pa su se probudili njih dvoje pa su popili njih dvoje svoj večernji napitak. "Bože moj, ako sam bio učinio to (radi) traženja sebi Tvoga lica, pa otvori (tj. odstrani) od nas (ono) što smo mi u njemu od ove stijene." Pa se otvorila (jednu) stvar (tj. nešto malo da ipak) ne mogu (načiniti) izlaženje." Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "A rekao je drugi: "Bože moj, bila je meni (u mene) kći strica, bila je najdraža k meni (doslovno: draža od svih ljudi k meni), pa sam htio nju od njezine osobe (a to znači - htio sam da bludničim s njom), pa se sprječavala (tj. branila) od mene, čak je (tako) odsjela s njom (u nje, tj. snašla ju je jedna) godina od godina (nerodnih, gladnih). Pa je došla meni, pa sam darovao (dao) njoj stotinu i dvadeset zlatnika na (to ime) da osami (da pusti nasamo) između mene i između svoje osobe (tj. da pristane da budemo sami nas dvoje - a to znači: da bludničimo). Pa je učinila (tj. pristala). Te kada sam bio moćan nad njom, rekla je: "Ne dozvaljam (Ne dozvoljavam) ti da raspečatiš pečat (djevičanstva; ili: da razbiješ, slomiš prsten djevičanstva drukčije) osim sa njegovim pravom (tj. osim sa vjenčanjem)." Pa sam sačuvao grijeha od padanja na nju, pa sam otišao od nje, a ona je draža k meni (od svih) ljudi, a ostavio sam zlato koje sam dao njoj. "Bože moj, ako sam bio učinio to (radi) traženja sebi Tvoga Lica, pa otvori (razbij) od nas (ono) što smo mi u njemu." Pa se otvorila stijena, osim (tj. ali ne toliko) da oni mogu izlaženje (učiniti) od nje (tj. ne mogu još izaći iz pećine)." Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "A rekao je treći: "Bože moj, zaista ja sam

unajmio (neke) najamnike, pa sam dao njima njihovu nagradu (svima) osim jednoga čovjeka (osim jednom čovjeku, koji) je ostavio (nagradu) koja (je pripadala) njemu i otišao je. Pa sam rasplodavao njegovu nagradu (nadnicu), čak su bili mnogobrojni od nje imetci (imanja). Pa je došao meni poslije (nekoliko) vremena pa je rekao: "O robe (slugo) Allaha, izruči (predaj) k meni moju nagradu (najamninu)!" Pa sam rekao njemu: "Sve što vidiš je od tvoje nagrade (sve što vidiš) od deva, i goveda, i brava i robova." Pa je rekao: "O robe (slugo) Allaha, ne ismijavaj se (ne podsmjehivaj se) sa mnom!" Pa sam rekao: "Zaista ja se ne ismijavam s tobom." Pa je uzeo njega (imanje, blago, stoku), svega (cijeloga) njega (dakle sve to svoje je uzeo), pa je sebi potjerao njega, pa nije ostavio od njega (nijednu) stvar. "Bože moj, pa ako sam bio učinio to (radi) traženja Tvoga Lica, pa otvori (razbij) od nas (ono) što smo mi u njemu (tj. spasi nas iz ovog položaja u kojem smo se našli)." Pa se otvorila (ta) stijena, pa su izašli (da) idu (tj. idući dalje, nastavljajući putovanje)."

GLAVA

(onoga) ko je iznajmio svoju osobu (tj. sebe drugome) zato (da) nosi na svojim leđima (njegove stvari, njegovu robu), zatim je milodario sa njim (tj. sa dijelom najamnine, nagrade - a to znači: zatim je davao milostinju iz nagrade); i (GLAVA) nagrade (plate) nosača.

PRIČAO NAM JE Seid, sin Jahja-a sina Seida Kurejšije, pričao nam je moj otac, pričao nam je Aameš od Šekika, od Ebu Mes'uda Ensarije, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Bio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, kada je zapovjedio za milostinju (bio bi doznao da) je otišao jedan (od) nas k trgu (pijaci) pa nosi (drugome robu na sebi) pa pogodi mud (tj. pa zaradi hrane u iznosu mud-manje od kilograma, pa od te zarade dadne milostinju). A zaista za neke (od) njih je (tj. neki od njih ima sada) zaista stotinu hiljada. Rekao je (Šekik): Ne mislimo ga (Ebu Mes'uda da je s time mislio na drugoga ikoga) osim (na) svoju osobu (tj. na sebe lično).

GLAVA

nagrade posredništva (u trgovini, mešetarstva, mišetarstva).

(Ebu Hanife smatra da je posredništvo - mešetarstvo mekruh. Malik smatra da je dozvoljeno mešetarstvo.)

A nije vidio (tj. nije smatrao) Ibnu Sirin, i Ata', i Ibrahim i Hasen u nagradi mešetara štete (grijeha). A rekao je Ibnu Abas: Nema štete (grijeha čovjeku) da rekne (mešetaru, posredniku): Prodaj ovu odjeću, pa što se poveća na toliko i toliko, pa ono je tebi.

(Tj. pa što uzmeš više novaca od te i te svote, pa taj višak neka bude tebi.)

A rekao je Ibnu Sirin: Kada je rekao: Prodaj ga za toliko, pa što bude od dobiti (ćara), pa ono je tebi, ili: između mene i između tebe je, pa nema štete za njega.

(O ovom stanovištu Ibnu Abasa i Ibnu Sirina islamski pravници imaju suprotna mišljenja i stavove.)

A rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Muslimani su kod njihovih (tj. svojih) uslova."

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Abdulvahid, pričao nam je Mamer od Ibnu Tavusa, od njegovog oca, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Zabranio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, da se sreću (dočekuju) jahači (tj. putnici, karavane sa robom), i (da) ne prodaje prisutni za pokazivača (tj. građanin za Beduina, Beduinu). ("Badin" od "beda-jebdu": pokazati se. Od toga je, vjerovatno, i došao taj naziv, jer se Beduin samo pokaže u gradu, ili u pustinji sa stadom na nekom mjestu izvjesno vrijeme pa se seli dalje. Nigdje se stalno ne nalazi i ne nastanjuje.) Rekao sam (veli Tavus): "O sine Abasa, šta je njegov govor (tj. šta znači): "Neće prodavati prisutni za pokazivača (građanin za Beduina)?" Rekao je: "Neće biti njemu posrednik (mešetar, mišetar)."

GLAVA:

Da li će iznajmiti čovjek (musliman) svoju osobu (sebe) od idolopoklonika (idolopokloniku) u zemlji rata (tj. u nemuslimanskoj zemlji).

PRIČAO NAM JE Umer, sin Hafsa, pričao nam je moj otac, pričao nam je Aameš od Muslima, od Mesruka, pričao nam je Habbab, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Bio sam čovjek kovač, pa sam radio Asu, sinu Vaila, pa se skupilo meni kod njega (dugovanja), pa sam došao njemu (da) naplatim njega (dug). Pa je rekao (As): "Ne, tako mi Allaha neću platiti tebi (da) ne vjeruješ u Muhameda." Pa sam rekao: "Zar ne! (Pazi!) Tako mi Allaha da umreš, zatim (da) se proživiš, pe ne (tj. neću to učiniti, neću ne vjerovati)." Rekao je: "I zaista ja zaista sam mrtav, zatim proživljen?!" (tj. "Da li ću zaista biti mrtav, zatim proživljen?!") Rekao sam: "Da." Rekao je: "Pa zaista ono biće meni tamo imanje (blago) i djeca pa ću (tamo) platiti tebi." Pa je spustio (objavio) Allah, uzvišen je: "Pa zar si vidio (šta će da bude sa onima) koji nije vjerovao u naše znakove (ili: dokaze), i rekao je: "zaista meni će se dati svakako imanje i djeca."

GLAVA

(onoga) što se dariva (daje) u (tj. za) bajanje na rodove (plemena) Arapa sa Otvaračicom Knjige (učanjem Fatihe).

(Riječ "rukjetun" znači čaranje, vraćanje, bajanje protiv ujeda zmije. To su radili ljudi prije Islama izgovarajući razne riječi nad bolesnikom, često puta nerazumljive i besmislene. U Islamu je takav postupak zabranjen, ali nije zabranjeno da se izgovaraju molitve-dove za ozdravljenje. Izgovaranje dova-molitava u kojima se moli Stvoritelj da daruje ozdravljenje nije zabranjeno. U tu svrhu se, između ostalog, izgovara i prva sura - poglavlje Kur'ana koje se zove Fatihatul-Kitabi: Otvaračica Knjige. Naravno prije se mora obratiti ljekaru i lijekovima, pa se onda izgovaraju molitve. Ovo izgovaranje molitava za ozdravljenje se takođe naziva rukjetun. U toku daljeg teksta svugdje treba razumjeti pod izrazom "bajati, vraćati" to značenje kada se bude radilo o prevodu riječi "rujetun". Na osnovu hadisa koji će se sada navesti zaključuju mnogi da je dozvoljeno uzimati nagradu (platu) za izgovaranje molitava za ozdravljenje, a isto tako i za poučavanje drugih lica čitanju Kur'ana. Međutim, neki drugi smatraju da nije dozvoljeno ni jedno ni drugo, a ovome hadisu daju svoja posebna tumačenja. Ebu Hanife smatra da je dozvoljeno uzeti nagradu za izgovaranje molitava za ozdravljenje, a za poučavanje Kur'ana nije dozvoljeno uzimati nikakvu nagradu. Ne smije se označavati i određivati visina iznosa nagrade za molitvu za ozdravljenje. Eto to su neka

objašnjenja koja se neće više davati. Upozorava se da se tu radi samo o izgovaranju molitava za ozdravljenje, a nikako o pisanju molitava na papir i vješanju na vrat i slično, što se naziva zapis, i što se po nekim mjestima uobičajilo. Zapis, dakle, nema nikakve podloge ni osnove niti u Kur'anu niti u vjerodostojnim hadisima.)

A rekao je Ibnu Abas od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "Najpreče (ono) što ste uzeli na njega (tj. za njega) nagradu je knjiga Allaha (tj. Najpreče je da uzmete nagradu za Allahovu knjigu)." A rekao je Šabija: Neće sebi (tj. u korist sebe) uslovljavati učitelj (koji poučava Kur'an nikakve nagrade), osim da se (njemu dobrovoljno) dadne (neka) stvar (nešto), pa neka primi njega (poklon). A rekao je Hakem: Nisam čuo (ni) jednoga (nikoga da) je mrzio (smatrao ružnom, ružnim) nagradu učitelja (koji poučava Kur'an). A dao je Hasen deset dirhema (drahmi nagrade učitelju). A nije vidio (smatrao) Ibnu Sirin za nagradu djelatnika (tj. onoga koji vrši diobu, razdiobu, raspodjelu nečega nikakve) štete. I rekao je (Ibnu Sirin): Govoraše se: zabranjeno je mito (podmićivanje) u suđenju. A davaše im se na (tj. za) procjenu (otprilike nečega neka nagrada).

PRIČAO NAM JE Ebu Numan, pričao nam je Ebu Avanete od Ebu Bišra, od Ebul-Mutevekila, od Ebu Seida, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Otišla je nekolicina od drugova Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, u (jedno) putovanje (tj. četovanje što) su putovali njega (i putovali su sve dotle) dok su odsjeli na (tj. u jedan) rod (tj. pleme) od rodova Arapa. Pa su tražili ugošćenje (od) njih pa nisu htjeli da ugoste njih. Pa se pecnuo (tj. pecnut je od zmije) gospodar toga roda (plemena, dakle: ujela ga je zmija), pa su trčali njemu sa svakom stvari (sa svačim), ne koristi mu (nije mu koristila nijedana) stvar (tj. ništa mu nije koristilo za izlječenje). Pa je rekao neki (od) njih: "Da ste došli (tj. otišli) ovoj grupi (ljudi) koji su odsjeli! Možda ono da bude kod nekog (od) njih (kakva) stvar (tj. nešto)." Pa su došli njima pa su rekli: "O grupo, zaista naš gospodar je pecnut (od zmije), i trčali (tj. tražili) smo njemu sa svakom stvari, ne koristi mu (ništa, dakle: tražili smo mu lijeka i nijedan mu lijek nije koristio). Pa da li kod jednog (tj. nekog) od vas (ima) od stvari (tj. ikakva stvar, išta da bi mu koristilo)?" Pa je rekao neki (od) njih: "Da. Tako mi Allaha, zaista ja zacijelo bajem, ali tako mi Allaha zaista već smo tražili ugošćenje (od) vas, pa nas niste ugostili, pa nisam ja bajač (tj. ja neću bajati) vama do (da) učinite nama učin (tj. platu, nagradu). Pa su se pomirili (tj. nagodili) s njima na (za jedno) stado od ovaca. Pa je otišao (i počeo je da) pljuca na njega i čita (uči, izgovara): "Hvala Allahu gospodaru svjetova..." Pa kao da se odriješio iz užeta. Pa je otišao (tj. počeo da) ide, a nema s njime (nikakve) bolesti. Rekao je: Pa su ispunili njima njihov učin (njihovu platu, dar) koji (je taj što) su se izmirili s njima na njemu. Pa je rekao neki (od) njih: "Podijelite!" Pa je rekao (onaj) koji je bajao: "Ne činite (to), do (da) dođemo (dok ne dođemo) Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa (da) spomenemo njemu (slučaj) koji je bio, pa (da) pogledamo šta će zapovjediti nama. Pa su stigli poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa su spomenuli (to) njemu, pa je rekao: "A šta upoznaje tebe da je ona (ta sura, to poglavlje) bajanje (tj. da ima čarobnu moć)?" (Tj. "Otkud to znaš?") Zatim je rekao: "Već ste pogodili (tj. postupili kako treba). Podijelite, i udarite (tj. učinite i) meni sa vama (sa sobom jedan) dio." Pa se (zatim) nasmijao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Rekao je Ebu Abdullah: A rekao je Šubete: pričao nam je Ebu Bišr: čuo sam Ebulmutevekila (da priča) za ovo.

GLAVA

poreza (dnevne takse) roba i međusobnog obavezivanja (tj. istraživanja, inspekcije) poreza robinja.

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Jusufa, pričao nam je Sufjan od Humejda Tavila, od Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Izvadio je krv Ebu Tajbete Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je zapovjedio njemu za sa' (3,33 kg.), ili dva sa'a od hrane (da mu se dadne), i govorio je njegovim gospodarima, pa je olakšao (neki dio) od njegove obaveze, ili njegovog poreza.

(Veli se da su približnog, ili čak istoga značenja svi ovi izrazi: "galletun, daribetun, haradžun i edžrun". Svi znače porez; obavezu, platu, dnevnu taksu, ako je riječ o robovima, koju robovi daju svojim gospodarima.)

GLAVA

poreza vadioca krvi.

(Napominje se da se ovdje radi o vađenju krvi pomoću roga i kupica. Jasno je da se ne radi o vađenju krvi u današnjem smislu riječi.)

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Vuhejb, pričao nam je Ibnu Tavus od svoga oca, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Izvadio (tj. Dao je izvaditi) sebi krv Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, i darovao (dao) je vadiocu krvi njegovu nagradu.

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Jezid, sin Zurej'a, od Halida, od Ikrimeta, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Izvadio je sebi krv Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, i dao je vadiocu krvi njegovu nagradu, a da je znao ružnoću (mrskost), ne bi dao njemu.

(Tj. a da je smatrao da je to ružno i zabranjeno davati nagradu za vađenje krvi, ne bi mu dao nagrade.)

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Mis'ar od Amra, sina Aamira, rekao je: čuo sam Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, (da) govori:

Bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (običaja da) sebi vadi krv, a ne činjaše nasilja (tj. ne uskraćivaše ni) jednome (čovjeku) njegove nagrade.

GLAVA

(onoga) ko je govorio gospodarima roba da olakšaju (tj. skinu) od njega (tj. njemu, robu) od njegova poreza (neki dio).

PRIČAO NAM JE Adem, pričao nam je Šubete od Humejda Tavila, od Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Pozvao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (jednoga) dječaka vadioca krvi pa je izvadio krv njemu, i zapovjedio je njemu za sa', ili dva sa'a, ili mud, ili dva mudda (hrane da mu se dadnu), i govorio je u (vezi) njega pa se olakšalo (nešto) od njegovog poreza.

(Mudd je četvrtina sa'a. Vjerovatno se u svim ovim hadisima radi o istom robu Ebu Tajbetu.)

GLAVA

zarade bludnice i robinja (koje su bludnice, prostitutke) - a mrzio je Ibrahim nagradu (platu) naricate ljke i pjevačice - i (GLAVA) govora Allaha, uzvišen je: "..... i ne prisiljavajte vaše djevojke na prostituciju (blud), ako su htjele čednost (ili: stupanje u brak - ne prisiljavajte ih) zato (da) sebi tražite robu (tj. korist) najbližeg života (tj. ovozemnog života); a ko prisili njih, pa zaista Allah je poslije prisiljavanja njih (veliki) opraštač, milostivi (koji će oprostiti njima ako se pokaju prisiljavanja."

A rekao je Mudžahid: ".... vaše djevojke...." je (tj. to znači) vaše robinje.

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, od Malika, od Ibnu Šihaba, od Ebu Bekra, sina Abdurahmana sina Harisa sina Hišama, od Ebu Mes'uda Ensarija, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, zabranio cijenu psa, i prćiju bludnice i poklon (dar) predskazivaču (skrivenog i nepoznatog).

(Objašnjenja o ovom hadisu već su data. Prćija je vjenčani dar, a kada se radi o bludnici, misli se na nagradu koju bludnica dobije za blud. Kahin je onaj koji tvrdi da zna ko je ukrao nestalu stvar i koji predskazuje sudbinu i budućnost. Njihovo zanimanje i zarada su po Islamu nezakoniti i zabranjeni. To se vidi i iz ovoga hadisa.)

PRIČAO NAM JE Muslim, sin Ibrahima, pričao nam je Šubete od Muhameda, sina Džuhadeta, od Ebu Hazima, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Zabranio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, zaradu robinja (koji zaradu stiču bludom).

GLAVA

iznajmljivanja za oplodnju ždrijepca (pastuha).

(Riječ "asbun" znači: 1.iznajmljivanje za oplodnju pastuha, i plata za to iznajmljivanje; 2.oplodnja pastuha ženke, kobile; 3.samo sjeme, sperma pastuha. Jasno je da se ovdje radi o plati za iznajmljivanje pastuha u svrhu oplođavanja ženke.)

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Abdulvaris i Ismail, sin Ibrahima, od Alije, sina Hakema, od Nafi'a, od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Zabranio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, iznajmljivanje za oplodnju ždrijepca (kobile za platu; ili: oplodnju ždrijepca - kobile za platu; ili: sjeme ždrijepca - za platu da se ustupa).

(Prodaju i postavljanje određene cijene za oplođavanje kobile od strane pastuha zabranjuju skoro svi islamski pravници, među njima i Ebu Hanife. Neki pravници šafiiti-šafije kažu da

može uzeti vlasnik pastuha kao poklon ono što dobrovoljno dadne vlasnik kobile vlasniku pastuha, a vele da se može i iznajmiti pastuh u svrhu oplodnje kobile za određeno, tačno poznato vrijeme i poznati broj skakanja pastuha na kobilu. Dalja izlaganja i obrazloženja o ovome neće se ovdje navoditi.)

GLAVA:

Kada je unajmio (kakvu) zemlju, pa je umro jedan (od) njih dvojice (tj. jedan od saugovarača koji su sklopili ugovor o unajmljivanju zemlje - mišljenja su o tome podijeljena da li će se ugovor ispuniti).

A rekao je Ibnu Sirin: Nije za njegovu porodicu (obaveza) da izvedu njega (onoga koji je tražio u najam zemlju i drugo) do potpunosti roka. A rekao je Hakem, i Hasen i Ijas, sin Muavijeta: Sprovodiće se iznajmljivanje do svoga roka (tj. do roka koji je bio zaključen). A rekao je Ibnu Umer: Dao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, Hajber za polovinu (na polovinu, napola, tj. da polovina usjeva sa zemlje u Hajberu bude onome ko sije, a polovina Muhamedu a.s. svake godine). Pa je bilo to (tako) na vremenu (u vrijeme) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, i Ebu Bekra i prsima (tj. u prvo vrijeme) od kalifovanja (hilafeta, vladanja) Umera. A nije se spominjalo da su Ebu Bekr, i Umer obavljali njih dva iznajmljivanje poslije što se je uzeo (tj. umro) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Džuvejrijete, sin Esme, od Nafi'a, od Abdullaha, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Dao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, Hajber da rade (obrađuju) njega i siju njega, a njima je polovina (onoga) što izlazi iz njega (tj. što se proizvodi iz njegove zemlje, zemljišta). I da je Ibnu Umer pričao njemu da se njive iznajmljivaše (davaše pod kiriju) na (neku) stvar (što) je imenovao nju Nafi' (a što ja) ne pamtim nju (tj. za neki dio proizvoda koji iznos je rekao Nafi' ali ja ne pamtim koliki je bio, koliki je rekao). I da je Rafi', sin Hadidža pričao da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, zabranio iznajmljivanje (davanje pod kiriju) njiva. (Doslovno: zabranio najam njiva. Kiraun znači: najam, zakup, kirija.) I rekao je Ubejdulah od Nafi'a, od Ibnu Umera: ..... (sve su Židovi obrađivali zemlju Hajbera napola) dok je (najzad) protjerao njih Umer (iz Hajbera).

U IME ALLAHA MILOSRDNOGA MILOSTIVOGA.

PRENOSI.

GLAVA

o prenosu, i da li će vratiti u prenosu?

(Riječ "havaletun" dolazi od riječi "havlun" koja ima više značenja, a jedno je i: preinaka, preinačenje. U vezi s ovim značenjem je smisao riječi "havaletun". "Havaletun - havalatun znači prenošenje duga, dugovanja iz obaveze jednoga lica u obavezu drugoga lica. To je stručni izraz za taj pojam u islamskom pravu. I tu se radi svakako o preinačavanju: dug jednoga lica prelazi na teret drugoga, odnosno jedno lice prima na sebe dug drugoga lica.)

A rekao je Hasen i Katadete: Kada je bio (čovjek na koga se prenosi dug onoga) dana (kada) je prenio (vlasnik duga sa prvoga dužnika) na njega (na ovoga drugoga dužnika - kada je ovaj bio tada) pun (tj. bogat, imućan), dozvoljeno je (da se to prenošenje izvrši).

(Da li će se vratiti u prenosu, tj. da li vlasnik duga može prenos dugovanja povući, ili ne može - o tome su mišljenja podijeljena. Ebu Hanifete kaže da se u izvjesnim slučajevima može povući prenos dugova. Nećemo ovdje obrazlagati te slučajeve. Većina drugih pravnika kažu da se prenos dugova ne može povući.)

A rekao je Ibnu Abas: Međusobno će se podijeliti dva suvlasnika i porodica nasljedstva (tj. nasljednici) pa će uzeti ovaj stvar, a ovaj dugovanje, pa ako propane jednom (od) njih dvojice (ono što je dobio na diobi), neće se vratiti na svoga druga (s kojim se dijelio, tj. neće povući - nema pravo da povuče - svoj pristanak na prvobitni način diobe; a to će reći: nema pravo da dijeli ono što je dobio njegov drug u diobi).

(Teharudž i jest takva dioba između više vlasnika, makar samo i dvojice, koji imaju više vrsta imovine zajedničke: zemlje, kuću, dugovanja koja njima treće lice duguje, pa jedan od suvlasnika rekne: ja izlazim iz svoga dijela, tj. odričem se svoga dijela u kući u korist tebe, a ti izađi iz svoga dijela, tj. odreci se u moju korist svoga dijela u zemlji. Naravno to se može tako učiniti, ako su približne vrijednosti i kuća i zemlja. Isto tako može jedan da kaže: neka tebi bude kuća, a meni dugovanja koja nam duguje to i to lice. Tu se opet dugovanje jednoga lica koje duguje dvjema osobama prenosi na jednu osobu po pristanku tih osoba pri diobi. Zbog toga je ovdje i uvrštena navedena izjava Ibnu Abasa.)

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malik od Ebu Zinada, od Aaredža, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Odugovlačenje bogatoga (imućnoga) je nasilje, pa kada se je proslijedio (tj. spojio) jedan (od) vas na bogatoga, pa neka slijedi (a to će reći: kada mu se dug prenese na bogatoga, pa neka ga prenese - neka bude zadovoljan i voljan da prenese svoj dug na njega, bogataša)."

GLAVA:

Kada je prenio na bogatoga, pa nije njemu vraćanje (tj. ne može povući prenos duga).

PRIČAO JE NAMA Muhamed, sin Jusufa, pričao nam je Sufjan od Ibnu Zekvana, od Aaredža, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Odugovlačenje bogatoga je nasilje, i ko se je proslijedio na bogatoga, pa neka slijedi (neka se slijedi)."

GLAVA:

Kada je prenio dugovanje mrtvaca (umrloga) na (nekoga) čovjeka, dozvoljeno je.

PRIČAO JE NAMA Mekija, sin Ibrahima, pričao nam je Jezid, sin Ebu Ubejda, od Selemeta, sina Ekve'a, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Bili smo sjedači (tj. Sjedili smo) kod Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, kadli se donese (jedna) umrla osoba pa su rekli: "Klanjaj na nju (tj. za nju posmrtnu molitvu - dženzazu)!" Pa je rekao: "Da li (je) na njemu (na umrlom, umrlim ostao kakav) dug?" Rekli su: "Ne." Rekao je: "Pa da li je ostavio (u nasljedstvo kome kakvu) stvar (tj. nešto)?" Rekli su: "Ne." Pa je klanjao na (tj. za) njega (dženzazu - posmrtnu molitvu za tog umrlog čovjeka). Zatim se donijela druga umrla osoba. Pa su rekli: "O poslaniče Allaha, klanjaj na nje (za nju)!" Rekao je: "Da li je na njemu dug (tj. Je li kome šta dužan ostao)?" Reklo se: "Da." Rekao je: "Pa da li je ostavio (neku) stvar (tj. Da li je ostalo iza njega išta)?" Rekli su: "Tri zlatnika." Pa je klanjao na (tj. za) nju. Zatim se donijela (tj. Donešena je) treća (umrla osoba) pa su rekli: "Klanjaj na (tj. za) nju!" Rekao je: "Da li je ostavio (umrli ikakvu) stvar (išta)?" Rekli su: "Ne." Rekao je: "Pa da li je na njemu (ikakav) dug?" Rekli su: "Tri zlatnika." Rekao je: "Klanjajte na (tj. za) vašega druga (vi bez mene, tj. ja neću)." Rekao je Ebu Katadete: "Klanjaj na (za) njega, o poslaniče Allaha, a na mene je njegov dug."

(Tj. "....., a ja primam na sebe, prenosim na sebe dug toga mrtvaca-umrloga; ja ću platiti dugovanje toga mrtvaca-mrtvoga.")

Pa je klanjao na (za) njega (na toga mrtvaca-mrtvoga Vjerovijesnik a.s. kad je Ebu Katadete izjavio da će platiti dug mrtvaca-mrtvoga).

(Ovaj hadis je osnova na kojoj se temelji prenos dugovanja sa jedne osobe na drugu.)

U IME ALLAHA MILOSRDNOGA MILOSTIVOGA.

GLAVA

jamčenja (garancije, garantiranja) u pozajmljivanju (zajmu) i dugovima sa tijelima i (drugim nečim) osim njih (osim tijela, tj. jamčenja fizički, lično, osobno i nečim drugim, kao imovinom).

A rekao je Ebu Zinad od Muhameda, sina Hamzeta sina Amra, Eslemija, od njegova oca da je Umer, bio zadovoljan Allah od njega, poslao njega ubiračem milostinje (tj. kao ubirača milostinje, kao službenika koji ubire milostinju, zekat za siromašne), pa je (na tom poslu ustanovio da je) pao (jedan) čovjek na robinju svoje žene (tj. da je imao s njom spolni odnos). (A kad je to ustanovio Hamzete, htio ga je kamenovati zbog toga, ali mu se reklo da ga je halifa Umer dao bičevati sa stotinu udaraca zbog toga postupka i odnosa sa robinjom svoje žene. Hamzete je sumnjao u to da je takvom kaznom kažnjen taj čovjek, pa je uzeo jamstvo. To sve pokazuje dalji tekst koji je ovdje vrlo zbijen.) Pa je uzeo Hamzete od (toga) čovjeka jamca dok je stigao (tj. dok stigne) na Umera (tj. dok stigne halifi Umeru da provjeri i ustanovi to). A bio je Umer već bičevao njega (toga čovjeka sa) stotinu bičeva (udaraca bičem), pa je potvrdio njih (tj. oglosio je istinitim njih, te ljude Umer za njihovo obavještenje o kazni tog čovjeka), i ispričao je njega sa neznanjem (zbog neznanja, nepoznavanja - a to znači: Umer je ispričao, uzeo kao ispriku, kao olakšavajuću okolnost tome čovjeku tu

činjenicu što on nije znao da se ne smije imati spolni odnos sa robinjom svoje žene, pa ga je samo dao bičevati, a nije ga kamenovao). A rekao je Džerir i Eš'as Abdullahu, sinu Mes'uda u (vezi) odmetnika (otpadnika od vjere iz plemena Benu Hanifete, pristalica Musejlime Kezzaba): "Traži pokajanje (od) njih i zajamči ih (tj. traži jamčenje za njih)!" Pa su se pokajali i jamčili su (za) njih njihovi rodovi (plemena, tj. ogranci, loze njihovog plemena). A rekao je Hamad: Kada je jamčio za (jednu) osobu, pa je umro, pa nema (nikakve) stvari (ništa) na njemu. A rekao je Hakem: Obezbijediće (osiguraće). (Ili: A rekao je Hamad: Kada je jamčio sa osobom (sobom, lično, a ne imanjem), pa je umro, pa nema (nikakve) stvari na njemu. A rekao je Hakem: Obezbjeđuje (osigurava, jamči.) Rekao je Ebu Abdullah: A rekao je Lejs: pričao mi je Džafer, sin Rebiata, od Abdurahmana, sina Hurmuza, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, da je on spomenuo (jednog) čovjeka od Israelićana (koji) je pitao (tj. molio) nekoga Israelićanina da uzajmi njemu hiljadu zlatnika, pa je rekao:

"Dovedi ("Eta bi": dovesti) mi svjedoke (da) zasnvedočim njih." Pa je rekao: "Dosta je sa Allahom (kao) svjedokom (da se zadovoljimo, tj. Dosta je Allah - kao - svjedok)!" Rekao je: "Pa dovedi mi jamca." Rekao je: "Dosta je Allah (kao) jamac." Rekao je: "Istinitio si (tj. Rekao si istinu)." Pa je dao njih k njemu do imenovanog roka. Pa je izašao u more (na more) pa je izvršio (ispunio, tj. podmirio) svoju potrebu. Zatim je sebi tražio (kakvu) lađu (da) uđe u nju (tj. da se ukrca u nju da) stigne njemu za rok koji je oročio njemu, pa nije našao lađe. Pa je uzeo (jednu) trupinu (tj. stablo), pa je izdubio nju, pa je uveo (tj. stavio) u nju hiljadu zlatnika i (jednu) stranicu (tj. list, pismo) od sebe k svome drugu, zatim je naglavio njezino mjesto (tj. zaglavio, začepio je ono mjesto trupine, stabla, gdje je iskopana, koja je iskopana i gdje je stavio zlatnike, a to je učinio da zlatnici ne bi ispalili iz trupine).

("Zudždžun" je metalni, željezni obruč, naglavak, pa onda "zedždžedže" znači: staviti željezni naglavak, obruč na završetak koplja, štapa i slično njima.)

Zatim je donio nju (trupinu) k moru pa je rekao: "Bože moj, zaista Ti znaš da sam ja bio sebi uzajmio (od) omsice (tog-i-tog) hiljadu zlatnika. Pa me pitao za (tj. tražio je) jamca pa sam rekao: "Dosta je Allah (kao) jamac." Pa se zadovoljio s time. I pitao je za (tražio mi je) svjedoka, pa sam rekao: "Dosta je Allah (kao) svjedok." Pa se zadovoljio s time. I zaista ja sam se trudio da nađem lađu (da) pošaljem k njemu (dug) koji (pripada) njemu, pa nisam mogao (da nađem lađu). I zaista ja polažem Tebi njih." Pa je bacio njih u more (tako da) su čak unišli u njega (u more). Zatim je otišao, a on u tome (tj. pored toga opet) sebi traži lađu (da) izađe (ode) k njegovom gradu (tj. gradu svoga druga). Pa je izašao čovjek koji je bio pozajmio njemu (novac da) gleda (pogleda je li) možda lađa već donijela njegovo imanje (novac), kadli trupina koja (je bila baš ta što) je u njoj imanje (novac). Pa je uzeo nju za svoju porodicu (kao) drvo (za loženje). Pa pošto je razastro (tj. rasjekao) nju (trupinu), našao je imanje i stranicu (pismo, list). Zatim je stigao (onaj) koji (je bio upravo taj što) je bio pozajmio njemu, pa je donio hiljadu zlatnika (drugih hiljadu zlatnika) pa je rekao: "Tako mi Allaha neprestano sam bio trudbenik (tj. neprestano sam se trudio) u traženju lađe zbog (toga da) donesem tebi tvoje imanje (novac), pa nisam našao (nikakve) lađe prije (ove) koja (je upravo ta što) sam došao u njoj." Rekao je: "Da li si bio poslao k meni za (neku, tj. neku) stvar?" Rekao je: "Izvjestavam te da nisam našao lađu prije (ove) koja (je ta što) sam došao u njoj." Rekao je: "Pa zaista Allah je već izvršio za te (onaj novac) koji si poslao u trupini (u drvetu), pa odlazi (idi) sa (tom drugom) hiljadom zlatnika (bivši onaj) koji je napućen (koji je na pravom putu, tj. idi sretno!)."

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "..... a (oni) koje su međusobno obavezale vaše desnice (tj. a oni s kojima ste sklopili međusobno ugovor), pa podajte im njihov dio....".

(O ovom tekstu Kur'ana postoje razna tumačenja i komentari koje nećemo ovdje navoditi.)

PRIČAO NAM JE Salt, sin Muhameda, pričao nam je Ebu Usamete od Idrisa, od Talhata, sina Musarifa, od Seida, sina Džubejra, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice:

"A svakome smo učinili bližnje...", rekao je (Ibnu Abas da "bližnje" znači): nasljednike. ".... a (oni) koje su obavezale vaše desnice....", rekao je (Ibnu Abas da se te riječi odnose na ovo):

Bili su (običaja) Izbjeglice pošto su stigli u Medinu (da) nasljeđuje Izbjeglica Pomagača (imajući prednost) pred njegovim rođacima zbog bratstva koje je pobratio (zbratimio) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, među njima. Pa pošto je sišlo "I svakome smo učinili bližnje....", dokinulo je (taj postupak). Zatim je rekao (Ibnu Abas): "..... a (oni) koje su obavezale vaše desnice..." (nasljedstvo na osnovu saveza o kojem govore te riječi, je dokinuto, i nema više ništa drugo) osim pomoći, i podupiranja (potpomaganja) i savjeta (ili odanosti), a već je otišao nasljedni dio (otišlo je, dokinuto je nasljedstvo). A oporučice se njemu (onome ko je nasljeđivao na osnovu pobratimstva).

(Dakle te riječi dokinule i saveze i nasljedstvo na osnovu saveza. Samo je ostalo međusobno pomaganje, podupiranje i savjetovanje koje je dio iskrene odanosti.)

PRIČAO NAM JE Kutejbete, pričao nam je Ismail, sin Džafera, od Humejda, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Stigao nam je Abdurahman, sin Avfa pa je pobratio poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, između njega i između Sada, sina Rebi'a (tj. njega i Sada).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Sabaha, pričao nam je Ismail, sin Zekerija-a, pričao nam je Asim, rekao je: rekao sam Enesu, bio zadovoljan Allah od njega:

"Je li tebi doprlo (tj. Znaš li ti) da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, rekao: "Nema saveza u Islamu!" Pa je rekao: "Već je sklopio savez Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, između Kurejševića i Pomagača u mojoj kući."

(Ima raznih tumačenja u vezi ovoga hadisa.)

GLAVA

(onoga) ko se je zajamčio za mrtvaca (mrtvog) dugovanje, pa nije njemu da se vrati (da odustane od jamčenja).

I za njega (za ovaj stav) je rekao Hasen (tj. i ovoga mišljenja je Hasen).

PRIČAO NAM JE Ebu Asim, od Jezida, sina Ebu Ubejda, od Selemeta, sina Ekve'a, bio zadovoljan Allah od njega, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (bio jednom u takvoj prilici da) se donijela umrla osoba radi (toga da on) klanja na nju (za nju posmrtnu molitvu) pa je rekao:

"Da li (ima) na njemu (mrtvacu, mrtvom štogod) od duga?" Pa su rekli: "Ne." Pa je klanjao na njega. Zatim se donijela druga umrla osoba pa je rekao: "Da li je na njemu (štogod) od duga?" Rekli su: "Da." Rekao je: "Klanjajte na vašeg (svoga) druga!" Rekao je Ebu Katadete: "Na mene je njegov dug, o poslaniče Allaha." Pa je klanjao na njega.

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Sufjan, pričao nam je Amr, čuo je Muhameda, sina Alije, od Džabira, sina Abdullaha, bio zadovoljan Allah od njih, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Da je već došao imetak (tj. novac iz) Bahrejna, već bi darovao (dao) tebi toliko i toliko (ili: tako i tako, pa je pokazao rukama tri puta, kako je zabilježeno u nekim predajama)." Pa nije došao imetak Bahrejna, čak se uzeo (tj. umro) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (a novac nije došao). Pa pošto je došao imetak Bahrejna, zapovjedio je Ebu Bekr pa je dozivao (pozivao jedan čovjek): "Ko je bio (u takvoj prilici da je ostalo) njemu kod Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, obećanje ili dug, pa neka dođe nama." Pa sam došao njemu (Ebu Bekru) pa sam rekao: "Zaista Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je meni tako i tako (to i to)." Pa je nasuo meni (jednim) nasipanjem (rukama, tj. nasuo mi je jednu pregršt novaca), pa sam izbrojio nju (svotu, sumu) pa kadli je ona pet stotina. I rekao je: "Uzmi (još) dvije količine nje (te sume, tj. uzmi još dvaput toliko)."

GLAVA

zaštite Ebu Bekra u vrijeme Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, i njegovog obavezivanja.

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukejra, pričao nam je Lejs od Ukajla, rekao je Ibnu Šihab: izvijestio me Urvete, sin Zubejra, da je Aiša, bio zadovoljan Allah od nje, supruga Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekla:

Nisam razumjela (tj. nisam zapamtila) svoje roditelje (doslovno: moja dva oca - običaj Arapa da tako nazivaju oca i mater - nisam ih zapamtila drukčije) osim (tako), a njih dvoje vjeruju (ovu) vjeru (tj. Islam). A rekao je Ebu Salih: pričao mi je Abdullah od Junusa, od Zuhrije, rekao je: izvijestio me je Urvete, sin Zubejra, da je Aiša, bio zadovoljan Allah od nje, rekla: Nisam razumjela (Ne pamtim) svoje roditelje nikad (drukčije) osim (tako), a njih dvoje vjeruju (ovu) vjeru, i nije prošao nama (nijedan) dan (drukčije) osim (tako da) dođe nama u njemu poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (u) dva kraja dana: jutrom i večerom. Pa pošto su se stavili na iskušenje muslimani (tj. kad su se počeli proganjati), izašao je Ebu Bekr seleći se prema Abesiniji. Te kada je dopro (u) Berkul-Gimad, sreo je njega Ibnu Deginete, a on je gospodar Kareta (plemena) pa je rekao: "Gdje hoćeš (da ideš, tj. Gdje ćeš), o Ebu Bekre?" Pa je rekao Ebu Bekr: "Izveo (Istjerao) me moj narod, pa ja hoću da putujem u zemlji (po zemlji, po svijetu) pa (da) obožavam moga (svoga) Gospoda (Gospodara)." Rekao je Ibnu Deginete: "Zaista (čovjek) kao ti ne izlazi i ne izvodi (ne istjerava) se, pa (tj. jer) zaista ti stićeš nepostojeće (tj. zarađuješ ono što nemaš), i spajaš (tj. potpomažeš) rodbinu, i podnosiš teret (teškoću), i častiš gosta i potpomažeš u zgodama istine (tj. u opravdanim slučajevima). I ja sam ti susjed (tj. zaštitnik), pa vrati se, pa obožavaj tvoga (svoga) Gospoda u tvojoj (svojoj) zemlji." Pa se poprtljao (tj. krenuo je na putovanje) Ibnu Deginete pa se vratio (tj. došao u Meku) sa Ebu Bekrom. Pa je obilazio (tj. zalazio Ibnu Deginete) u (tj. među) prvake bezvjernika (plemena) Kurejša pa je rekao njima: "Zaista Ebu Bekr (je takav čovjek da) ne izlazi (takav) kao on i ne istjerava se. Zar će te istjerati čovjeka (koji) stiće nepostojeće, i spaja (pomaže) rodbinu, i podnosi teret (ili: nosi slaboga), i časti gosta i potpomaže na (u)

zgodama istine." Pa su sproveli (tj. prihvatili) zaštitu Ibnu Degineta i osigurali su (tj. dali su sigurnost, bezbjednost) Ebu Bekru. I rekli su Ibnu Deginetu: "Zapovjedi Ebu Bekru, pa neka obožava svoga Gospoda (Gospodara) u svojoj kući, pa neka klanja i neka čita (uči) šta je htio (šta hoće), i (neka to čini tako da) ne uznemiruje (ne uznemirava) nas sa tim, i ne traži javnosti sa njim (tj. i neka ne čini to javno), pa (jer) zaista mi se već bojimo da će očarati (dovesti u iskušenje, tj. da će od naše vjere odvratiti) naše sinove i naše žene." Rekao je to Ibnu Deginete Ebu Bekru (ispričao mu je to). Pa je počeo Ebu Bekr (da) obožava svoga Gospoda u svojoj kući, i ne pojavljuje se javno sa molitvom, a ni čitanjem (učenjem Kur'ana) u (nekome drugom mjestu) osim svoje kuće. Zatim se pokazalo Ebu Bekru (za shodno da napravi bogomolju u svome dvorištu) pa je sebi sagradio bogomolju u dvorištu svoje kuće, i pokazao se (izlazio je) pa klanjaše u njoj i čitaše (učio bi) Kur'an, pa se razbijaše (tj. tiskaše) na njoj (tj. oko nje, bogomolje) žene idolopoklonika i njihovi sinovi, čude se (ili: dive se) i gledaju k njoj. A bio je Ebu Bekr čovjek plačljivac (žalovit, koji mnogo plače), ne vlada svojom suzom kada čita Kur'an, pa je zastrašilo to prvu Kurejša od idolopoklonika (tj. idolopokloničke prvu plemena Kurejš). Pa su poslali (obavještenje, ili poziv) k Ibnu Deginetu. Pa je stigao njima pa su rekli njemu (pa su mu rekli): "Zaista mi smo bili zaštitili Ebu Bekra na (toj osnovi) da (on) obožava svoga Gospoda u svojoj kući, a zaista on je prešao to (prekoračio tu osnovu) pa je sebi sagradio bogomolju u dvorištu svoje kuće i objavio je (tj. počeo je javno vršiti) molitvu i čitanje. I već se bojimo da očara (zavede) naše sinove i naše žene, pa dođi mu (tj. pa odi mu), pa ako želi da se skрати (tj. da se ograniči) na (to) da obožava svoga Gospoda u svojoj kući, činiće; a ako neće (dručkije) osim (tako) da objavljuje (vrši), pa pitaj ga (tj. traži od njega) da vrati k tebi zaštitu (tj. da raskine s tobom ugovor o zaštiti, da se odrekne tvoje zaštite), pa (tj. jer) zaista mi mrzimo (tj. ne želimo) da pokvarimo tebi (ugovor o zaštiti), a nismo priznavači (ne priznajemo) Ebu Bekru objavljivanje (tj. javno obavljanje vjerskih obreda)." Rekla je Aiša: Pa je došao Ibnu Deginete Ebu Bekru pa je rekao: "Već znaš (ugovor) koji (je taj što) sam se obavezao (doslovno: svezao) tebi na njega, pa ili da se skратиš (ograničiš) na to, ili (doslovno: i ili) da vratiš k meni moju zaštitu, pa (tj. jer) zaista ja ne želim (ne volim) da čuju Arapi da sam ja (zapao u to da) se meni pokvario (ugovor o zaštiti) u čovjeku (tj. u vezi jednoga čovjeka što) sam se obavezao njemu (da ga štitim)." Rekao je Ebu Bekr: "Zaista ja vraćam k tebi tvoju zaštitu, i zadovoljam (i zadovoljavam) se sa zaštitom Allaha." A poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, je (još bio) tada u Meki. Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio: "Već mi se je pokazala kuća vaše seobe (selenja). Vidio sam (jednu) slanaču (slatinu), vlasnicu palmi (tj. slanu, voćarnu zemlju) među dva kamenjara - a njih dva su dva kamenita tla (prekrivena crnim kamenom)." Pa je selio ko je selio prema Medini kada je spomenuo to poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. I vratio se k Medini neki (onaj) ko je bio odselio k zemlji Abesinije (Abesiniji). I pripremao se Ebu Bekr seleći (tj. opremao se, snabdijevao se da odseli). Pa je rekao njemu poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio: "Na tvojoj laganosti (budi, tj. Polako ti)! Pa (ili: Jer) zaista ja se nadam da se dozvoli meni (od Allaha da selim)." Rekao je Ebu Bekr: "Da li se nadaš to (tome), za moga oca ti (bio otkupljen)!" Rekao je: "Da." Pa je zadržao Ebu Bekr svoju osobu (tj. sebe od seobe čekajući) na poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, radi (toga da) bude drug njemu (u seobi). I hranio je dvije samarice (deve koje) su bile kod njega lišćem egipatskog trna četiri mjeseca.

GLAVA

duga (dugovanja).

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukejra, pričao nam je Lejs od Ukajla, od Ibnu Šihaba, od Ebu Selemeta, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da poslanik Allaha,

pomilovao ga Allah i spasio, (bivaše u takvoj prilici da) se donashaše (tj. donosio bi se) preminuo čovjek, na njemu (na mrtvacu, mrtvom, umrlom je) dug, pa pitaše:

"Da li je ostavio za svoj dug višak (imovine, tj. vrijednost imovine koja može da podmiri dug)?" Pa ako mu se pričalo (tj. reklo, ako mu je rečeno) da je on ostavio za svoj dug vjernost (potpunu, cijelu sumu, dovoljnu sumu za dug), klanjao je (klanjao bi dženzu za tog umrlog), a ako ne, rekao je (tj. rekao bi) muslimanima: "Klanjajte na vašega (svoga) druga." Pa pošto je osvojio Allah njemu osvajanja (tj. Pošto mu je dao pobjede nad neprijateljima uz koje je došao i ratni plijen), rekao je: "Ja sam bliži za vjernike od njihovih osoba (tj. Ja sam bliži vjernicima od njih sami sebi - bolji sam im prijatelj nego oni sami sebi što su prijatelji, jer i oni moraju, prema Allahovim riječima u Kur'anu, voliti i Allaha i Allahova poslanika više nego sami sebe), pa ko premine (umre) od vjernika pa ostavi dug, pa na mene je njegovo izvršenje (ispunjenje, tj. plaćanje duga mrtvaca, mrtvoga, umrloga), a ko ostavi (kakvo) imanje, pa njegovim nasljednicima je (to imanje)."

(Na osnovu ovoga hadisa zaključuje se da vrhovni rukovodilac islamske države treba u islamskoj državi da plati dugovanja svakog umrlog muslimana koji nije ostavio imovine kojom bi se mogao platiti njegov dug. To se treba činiti iz državne blagajne kao što je to činio i sam Muhamed a.s. iz državne blagajne, jer on i nije imao kakve lične imovine pred samu svoju smrt i na samoj smrti. Već je prošlo u jednom hadisu da je založio pred svoju smrt za nešto hrane svoj ratni štit kod jednoga Židova.)